

Normanowie przejmują kontrolę

Irlandczycy w Bitwie pod Clontarf pokonali Wikingów, ale tuż obok czekało kolejne zagrożenie – **Normanowie**.

Zanim jednak wyjaśnimy kim byli i jak bardzo Normanowie zmienili Irlandię zobaczmy jak wyglądała wyspa w XII wieku.

Zielona Wyspa podzielona była na cztery prowincje: **Leinster** na wschodzie, **Munster** na południu, **Connacht** na zachodzie i **Ulster** na północy. Władzę w każdej z nich sprawował król, ale nie zawsze był w stanie ją egzekwować. Prowincje bowiem dzieliły się na mniejsze części, a każdą z nich władał przywódca lokalnego klanu. Nad wszystkimi prowincjami władzę miał arcykról rezydujący w Tarze, ale czy przy takim rozdrobnieniu jego władza rzeczywiście była bezwzględna? Raczej nie. Pomiędzy klanami wybuchały wojny, poszczególni królowie też nie zawsze żyli w pokoju. Największym zaszczytem było zasiadać w Tarze, a o to było warto walczyć.

I tak w roku **1169** do brzegów Irlandii przybyli Normanowie zaproszeni przez **Diarmuida MacMurrough**. Był on królem Leinsteru, ale został pokonany w bitwie przez aktualnego arcykróla **Rory'ego O'Connora**. Wygnany z kraju nie zamierzał się łatwo poddawać i postanowił walczyć o powrót na tron, a nawet na zostanie arcykrólem przy pomocy Normanów.

Kim byli Normanowie? Pochodzili z Normandii na północy Francji, a jeszcze z wcześniej Danii, ale już od 1066 roku po zwycięskiej bitwie pod Hastings władali większością Anglii, to jednak zupełnie inna historia.

Ważne jest, że Normanowie bardzo różnili się od Irlandczyków, mówili innym językiem, inaczej się ubierali, przestrzegali innego prawa, mieli zbroje, hełmy i świetnie posługiwali się łukiem. Szybko pokonali Irlandczyków i zaczęli podporządkowywać wyspę swojemu zwierzchnikowi – królowi Anglii.

Na czele sprowadzonych przez Diarmuida Normanów stał **Richard Fitz Gilbert znany jako Strongbow**. Poślubił on córkę Diarmuida – Aoife i dzięki temu po śmierci teścia stał się królem Leinsteru. Po śmierci Strongbow został pochowany w Dublinie w katedrze Christ Church, jego nagrobek można oglądać do dzisiaj (*zdjęcie poniżej*)

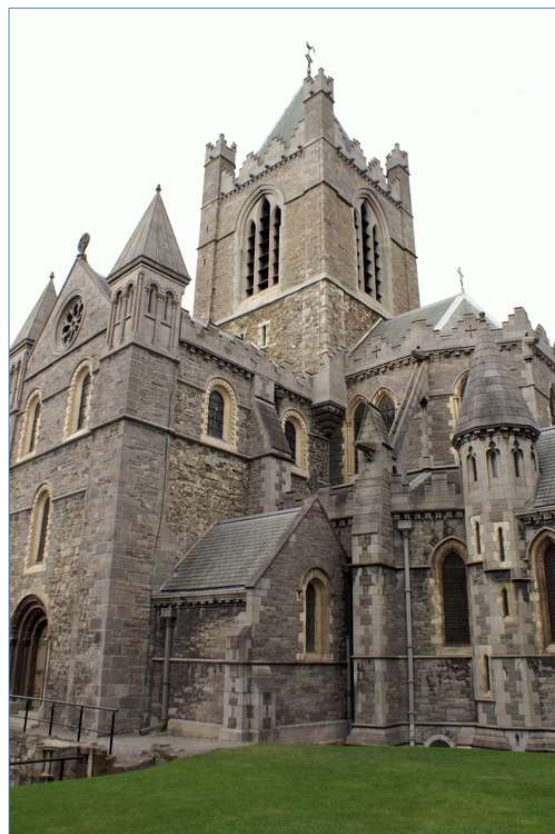
*Kamień znaleziony w pozostałości studni,
nieopodal Katedry św. Patryka.*

Irlandia jaką znano przez wieki odchodziła powoli w zapomnienie, ostatni wielki król Rory O'Connor zmarł w 1198 roku, w tym czasie Zielona Wyspa podlegała już coraz większej kontroli króla angielskiego, a władza lokalnych przywódców malała.

Normanowie jednak dość szybko zaczęli się integrować z Irlandczykami. Przyjmowali ich język, tradycje, styl ubierania, pojawiało się coraz więcej mieszanych małżeństw.

Trzeba przyznać, że byli też dobrymi organizatorami. Władza zaczęła być bardziej scentralizowana co ułatwiało zarządzanie państwem, do Irlandii przybyły też zakony: franciszkanie, dominikanie, cystersi. Pojawiły się wielkie klasztory i katedry. Kościoły w Irlandii najczęściej były małe, jednonawowe. Irlandczycy nie znali łuków mogących wynosić sklepienie kościoła wysoko w górę.

Strongbow przebudował katedrę Christ Church, której początki sięgały jeszcze czasów panowania Wikingów. W XII wieku powstała też w Dublinie Katedra Św. Patryka. Patron nie jest przypadkowy, świątynia powstała nieopodal źródła, z którego św. Patryk czerpał wodę by chrzczyć Irlandczyków.

Normanowie budowali także zamki, które przypominają bardziej jednorodzinne, wieże. Zbudowane z kamienia były twierdzami, ale także rezydencją lokalnego władcy, szefa klanu. Zamki miały kręte schody, wąskie okienka, z których można było strzelać z łuku, ale też pułapki np. zapadnie. Jedno jest pewne - było w nich raczej zimno.

Wiele z takich zamków-wież zachowało się na terenie całej Irlandii. Jednym z najbardziej znanych jest Bunratty w hrabstwie Clare.

W zamku urządzone są dzisiaj średniowieczne uczy przy akompaniamencie muzyki z dawnych czasów.

Integrowanie się Normanów z Irlandczykami zaniepokoiło króla angielskiego. Chciał by jego wojska raczej panowały nad wyspą zachowując swoje zwyczaje i język. Zwłaszcza, że nie cała Irlandia podporządkowana była władzy króla angielskiego. W wielu miejscach nadal pozostawała w rękach rodzimych rodów jak np. O'Neill w Ulsterze. Władza Normanów ograniczała się właściwie do tzw. Pale czyli - Dublin i jego okolic.

Aby ta władza była mocniejsza, a integracja dużo mniejsza, w 1366 wprowadzono w życie zbiór praw zwany **Statutami z Kilkenny**. Zakazywały one Normanom mieszanych małżeństw, używania języka irlandzkiego, noszenia irlandzkich strojów, fryzur, a nawet uprawiania irlandzkich sportów.

Co z tego skoro na tym etapie o Normanach mówiono, że są „*more Irish than the Irish themselves*” czyli są bardziej irlandzcy niż sami Irlandczycy. Nic nie uległo zmianie, aż do wstąpienia na tron angielski dwóch bardzo silnych władców, ale to już jest kolejna historia ...